

«Тернопіль – Тюмень» – філологічний проект

Нещодавно ректори Тернопільського національного педуніверситету (професор В. П. Кравець) і Тюменського державного університету (професор Г. Ф. Куцев) підписали угоду, яка передбачає міждержавну мобільність студентів і викладачів філологічного факультету, розробку і реалізацію східнослов'янських програм, проведення соціолінгвістичних наукових конференцій, симпозіумів тощо.

У рамках цієї угоди 10 листопада в Тюменському державному університеті відбулася міжнародна науково-практична конференція «Україна – Західний Сибір: діалог культур і народів. Українська діаспора у поліетнічному регіоні». Її організатори – генеральне консульство України в Тюмені, адміністрація Тюменської області, ректорат Тюменського державного університету, громадська організація «Батьківщина», активіст українського руху в Тюменському регіоні, доктор філології професор І. С. Карабулатова. Материкову Україну представляли викладачі, аспіранти Тернопільського національного педуніверситету В. О. Вихрущ, Л. А. Кондрацька, В. В. Матіяш, М. Я. Наливайко, А. А. Тушинська, Н. О. Свистун, М. П. Ткачук...

Конференція неординарна, яскрава, адже визначалась, з одного боку, величезна роль українців у засвоєнні сибірської землі, з другого – сучасні проблеми життя української діаспори Сибіру. Справді, Тюменська область історично склалась як спільнота різних народів, культур і вірувань. Саме тут переплелись 155 етносів і субетносів – результат довготривалих міграційних процесів, примусових і добровільних. На етнічній карті Тюмені українська діаспора унікальна. Серед двох мільйонів росіян 600 тисяч мають українське коріння. Українська діаспора, не зважаючи на віддаленість від власної держави, історичні та економічні проблеми, зберегла свою національну культуру, рідну мову. Всмоктавши багатство інших народів, що проживають поруч, вона сформувала особливий субетнос – українці Сибіру. Безумовно, консолідуючу життєдіяльну роль відіграють громадські організації українців Тюмені та їх національно-культурна автономія. Саме ці інституції сприяють вивченню української мови, літератури, історії та збереженню української культури, фольклору.

Сучасні науковці-гуманітарії з України, Росії, Болгарії, Казахстану, Узбекистану (філологи, соціологи, філософи, юристи, економісти, історики, етнографи) переконані, що в нашому сьогоденні необхідні обґрунтування нових аспектів як у формуванні пострадянських ідентичностей, так і в толерантному, конструктивному співіснуванні етносів поліетнічних спільнот, розвиток міжетнічних комунікацій та співробітництва з національно-культурними автономіями різних форм етнічності (негативних, позитивних, змішаних), прогнозування розвитку контактів з іншими культурами.

Неабияке значення, наголошували учасники наукового зібрання, має залучення до справжнього талановитого українського слова, української ідеї філологів – викладачів, студентів, аспірантів, магістрів Тернопільського національного педуніверситету, оскільки українці-тюменці відірвані від основного етнічного ядра. А це спричиняє різницю між українською літературною мовою материкової України і реальною українською мовою сибіряків-українців. Зрозуміло, мовна сфера, мовна свідомість – одна з найбільш значущих характеристик етносу.

Людмила ВОЗНЮК,
доктор наук, професор
Тернопільського національного
педуніверситету, академік
Міжнародної академії
педагогічних і соціальних наук,
координатор угоди про
співробітництво між
Тернопільським педуніверситетом
і Тюменським
держуніверситетом.